

Rättsfall från regeringsrätten

Ej beskattning för intäkt av skogsbruk, då fastighetsavyttring ej föranlett beskattning av realisationsvinst

Besvär av B angående inkomsttaxering 1969. – I deklARATIONEN redovisade B 33.200 kr såsom intäkt av skog som sålts i samband med överlåtelse av marken. Han yrkade avdrag enligt förrådsmetoden med 29.651 kr och uppgav sålunda ett skogsnetto om 3.549 kr till beskattning. – Vid beräkning av realisationsvinst upptog han 80.000 kr såsom köpeskillning och yrkade avdrag för förvärvskostnader om 35.000 kr uppräknade med indextal till 70.870 kr samt för fasta tillägg om 3.000 kr per år och lagfartskostnader med 70.800 kr eller tillhoppa 141.670 kr. Realisationsvinst uppkom alltså ej.

TN beskattade skogsinkomsten 3.549 kr och följer även i övrigt deklARATIONEN. – PN samt KR i Göteborg fastställde TN:s beslut.

RR yttrade (efter prövningstillstånd): Enligt punkt 2 av anv. till 35 § KL skall vad som på grund av avyttringen beskattas såsom intäkt av skogsbruk och såsom intäkt av tillfällig förvärvsverksamhet sammanlagt icke upptagas till högre belopp än den vid fastighetsavyttringen uppkomna realisationsvinsten i dess helhet. Då skattepliktig realisationsvinst icke uppkommit vid försäljningen skall B ej heller beskattas för intäkt av skogsbruk på grund av avyttringen. (RR föredr. 5.3; dom 28.3. 1974.)

Anm. Se SOU 1969: 30 s. 152, SN 1973 s. 50 (noten)

Ökade levnadskostnader vid endagsförrättningar utan traktamente

Besvär av N angående inkomsttaxering 1968. – N var anställd hos en byggnadsfirma och hade arbetsplatser utanför Uddevalla. Såvitt framgick av kontrolluppgift uppbar han inte traktamente. I sin deklARATION yrkade N avdrag för ökade levnadskostnader vid endagsförrättningar med 30 kr per dag vid 139 tillfällen och 15 kr per dag vid 27 tillfällen eller med tillsammans (4.170 + 405 =) 4.575 kr. – TN vägrade avdrag.

Hos PN – där N överklagade – anförde TI: Antalet endagsförrättningar utom den vanliga verksamhetsorten har uppgått till 166. Härav har 27 förrättningar varat 4–10 timmar i följd och 139 förrättningar mer än tio timmar i följd. Några traktamentsersättningar har icke utgått för dessa förrättningar utan har N av sin ordinarie lön haft att bestrida den fördyring i levnadskostnaderna, som eventuellt kan ha uppkommit på grund av förrättningarna. N har emellertid icke styrkt, att han haft någon sådan fördyring eller eljest visat, att avdragsrätt skulle föreligga.

PN och KR lämnade N:s talan utan bifall.

RR yttrade: Uddevalla har varit N:s verksamhetsort. Han har i tjänsten haft 166 endagsförrättningar utom denna på olika platser. Av dessa får 139 anses ha varit av den längd att de – trots att N icke förebringat någon bevisning därom – givit anledning till ökade levnadskostnader för honom. Den sålunda uppkomna kostnadsökningen kan uppskattas till 900 kr. N är därför berättigad till avdrag med nämnda belopp. (RR föredr. 21.3; dom 17.4. 1974.)

Anm.: Se RÅ 1969 ref. 45 I och II samt 1971 ref. 49 I och II (SN 1970 s. 179 och 1972 s. 369, 370).

Fråga om industribolags jordbruksfastighet kan anses använd i rörelsen

Enligt förordningen (1967:752) om avdrag vid inkomsttaxeringen för avsättning till fond för återanskaffning av fastighet erhålles avdrag för belopp, som avsättes till sådan fond, endast om den avyttrade fastigheten använts i rörelsen och den skattskyldige har för avsikt att anskaffa annan fastighet för användning i rörelse.

I mål om förhandsbesked ställdes frågan om ett industribolags jordbruksfastighet, som sedan länge innehafts för att utprova nya produkter (lantbruksutrustning) och för att demonstrera anläggningar för kunder, kunde anses använd i rörelsen. Bolaget framhöll bl. a. att lagtexten icke förutsatte att inkomsten av fastigheten skattetekniskt hänförs till inkomst av rörelse.

RSV:s nämnd för rättsärenden fann, att fastigheten var taxerad såsom jordbruksfastighet och att sådan fastighet icke kan ingå i förvärvskälla hänförlig till inkomstslaget rörelse. Vid angivna förhållanden kunde fastigheten ej heller anses ha använts i sökandebolagets rörelse i den mening, som avses i 2 § ovannämnda förordningen. På grund av det anförda besvarade nämnden nekande den av sökandebolaget i ansökningen framställda frågan. – RR: ej ändring. (RR föredr. 19.2; dom 12.3. 1974.)

Överlåtelse av tillgångar och skulder i rörelse under enskild firma med retroaktiv verkan som apportegendom till aktiebolag (förlängt räkenskapsår)

Besvär av TI angående N:s inkomsttaxering 1968. – RR yttrade: N har vid ingången av 1967 drivit urmakeri- och optikerrörelse under egen firma med räkenskapsår den 1 febr.–den 31 jan. I målet är icke visat annat än att N, såsom han uppgivit, före den 31 jan. 1968 förlängt det då löpande räkenskapsåret till att omfatta tiden den 1 feb. 1967–den 31 juli 1968. – Genom avtalet den 30 dec. 1967 har N överlåtit rörelsen till urfirman Janne N Aktiebolag, om vars bildande överenskommits genom en samma dag upprättad stiftelseurkund, såsom apportegendom och likvid för 248 av bolagets 250 aktier. Aktiebolaget har kommit till stånd vid konstituerande stämma den 21 mars 1968 samt därpå registrerats den 1 april 1968. Därmed har bolaget faktiskt övertagit N:s urmakeri- och optikerrörelse. Enligt avtalet den 30 de-

cember 1967 skall emellertid överlåtelsen av rörelsen till bolaget anses ha skett från och med den 1 feb. 1967, det vill säga från det löpande räkenskapsårets början. I förevarande mål har icke framkommit anledning att i taxeringshänseende ej godtaga att aktiebolaget skall anses ha drivit rörelsen under hela beskattningsåret den 1 feb. 1967–den 31 juli 1968 och i konsekvens därmed att N i enlighet med deklARATIONEN under 1967 från bolaget uppburit en inkomst av tjänst om 15.000 kr. – RR lämnar besvären utan bifall. (RR föredr. 28.3; dom 24.4. 1974.)

Anm.: Se RÅ 1943 not 1037, 1959 not 485 och 1963 not 285 (SN 1963 s. 238). Se även Hellner, Bolagsbildning ur skatterättslig synvinkel s. 81, Stenbeck m fl. Aktiebolagslagen femte upplagan s 72 – Jfr SN 1974 s 647, samt anm på s 648. Till ytterligare belägg för att man i svensk rätt godkänt retroaktiva överlåtelser om dessa inte medför obehöriga skattelättnader se SOU 1964:29 s 127.

Bilar i leasingverksamhet – lager eller inventarier?

I mål angående förhandsbesked hade ett bolag, som utom försäljning och serviceverksamhet även bedrev uthyrning – s. k. leasing – av bilar, ställt frågan om de i leasingverksamheten använda bilarna skulle skattemässigt behandlas såsom varulager eller inventarier. Beträffande "leasingen" upplystes bl. a.:

Flertalet nu existerande leasingavtal avseende personbilar ingås för en tid av två år. Avtalet innebär att leasetagaren, kunden, är bunden vid avtalet under hela tvåårsperioden och under denna tid alltså inte kan påfordra utbyte av det förhyrda fordonet mot ett nytt sådant. Det står emellertid uthyraren helt fritt att inom avtalstiden med hänsyn till rådande avsättningsmöjligheter m. m. utbyta det uthyrda fordonet mot ett nytt sådant av samma slag och typ. – Den genomsnittliga uthyrningstiden, vanligen 1,7 år, utgör endast en bråkdel av fordonets genomsnittliga fysiska livslängd, i bolagets fall ca 14 år.

RSV:s nämnd för rättsärenden meddelade såvitt nu är i fråga följande förhandsbesked att gälla vid taxeringarna åren 1974 och 1975: Nämnden finner att, om sökandebolaget uteslutande driver verksamhet avseende uthyrning av bilar på sätt i ansöknings angivits, bilarna i beskattningshänseende är att hänföra till inventarier avsedda för stadigvarande bruk i verksamheten. Nämnden finner vidare att den omständigheten, att bolaget driver handel med bilar icke kan föranleda att bilar, som uttages ur bolagets lager av bilar för att användas för uthyrning på sätt i ansöknings angivits, skall anses bibehålla sin karaktär av omsättningstillgång i rörelse. – I enlighet härmed förklarar nämnden beträffande de under 1) och 2) i ansöknings framställda frågorna att – oavsett enligt vilket av de angivna alternativen verksamheten bedrivs – de för uthyrning avsedda bilarna i beskattningshänseende skall behandlas som anläggningstillgångar av inventarietkaraktär. – (En ledamot var

skiljaktig och anförde: Alla sökandebolagets bilar är avsedda för försäljning. De flesta säljs direkt som nya och resten sedan de uthyrts ca två år. Med anledning av detta förhållande och vad i övrigt redovisats i ärendet anser jag att nämnden bort förklara att samtliga bilar skall anses vara varulager i rörelsen.)

RR: ej ändring. (RR föredr. 2.5; dom 17.5.1974.)

Dubbelhyra vid ny anställning på annan ort

Besvär av H. angående inkomsttaxering 1970. – H. som med sin hustru varit bosatt i Karlskoga, tog den 12 mars 1969 anställning i Sundbyberg och hyrde samtidigt en lägenhet i Lidingö. Hustrun fortsatte sitt förvärvsarbete i Karlskoga till den 1 sept. 1969 då hon flyttade till Lidingö och bodde under tiden intill dess i makarnas lägenhet i Karlskoga.

I sin deklaration yrkade H. avdrag för ökade levnadskostnader på grund av dubbel bosättning och beräknade därvid avdraget för dubbelhyra efter den hyreskostnad, 714 kr per månad, som han haft för lägenheten i Lidingö.

PN medgav avdrag för dubbelhyra beräknad utifrån hyran för bostaden i Karlskoga med 1.984 kr. KR gjorde ingen ändring i detta beslut. Hos RR yrkade H. avdrag med 4 282 kr. för kostnaden för Lidingölägenheten.

RR yttrade sedan prövningstillstånd meddelats: Av handlingarna i målet framgår, att den dubbla bosättningen varit betingad av att H:s hustru med hänsyn till sin förvärvsverksamhet icke kunnat flytta till H:s nya bosättningsort förrän den 1 sept. 1969, vid vilken tidpunkt makarna flyttat sitt bohag från den tidigare bostaden i Karlskoga till den av H. i mars månad samma år förhyrda lägenheten i Lidingö. Omständigheterna i målet, bland annat H:s uppgift till taxeringsmyndigheten att han under tiden den 12 mars–den 31 aug. 1969 företagit 44 hemresor till Karlskoga, tyder på att bostaden i Karlskoga fram till den 1 sept. 1969 utgjort makarnas familjebostad och att lägenheten i Lidingö intill sistnämnda tidpunkt varit endast en provisorisk bostad för H. i avvaktan på hustruns ankomst. – Vid sådant förhållande är H. berättigad till avdrag för skälig kostnad för bostad på den nya bosättningsorten. Vad i målet förekommit ger icke vid handen, att denna kostnad bör uppskattas till högre belopp än prövningsnämnden funnit eller 1.984 kr. – På grund härav och då i övrigt skäl för ändring av taxeringarna icke föreligger lämnar RR besvären utan bifall. (RR föredr. 4.4; dom 14.5.1974.)

Särtaxering då särlevnad men ej hemskillnad rätt större delen av beskattningsåret

Besvär av TI angående H:s inkomsttaxering 1968. – H. uppgav i sin deklaration att han var gift och blivit hemskild den 29 aug. 1967, att han

den 1 nov. hade hemmavarande barn under 16 år, samt att han under större delen av 1967 icke sammanlevt med sin hustru. H:s hustru uppgav i sin deklaration att makarna separerat den 1 april 1967 och att hon den 1 nov. 1967 icke hade hemmavarande barn.

TN och PN samtaxerade H. med hustrun.

KR ansåg däremot att H. skulle särtaxeras och medgav honom ortsavdrag som gift skattskyldig, då han haft hemmavarande barn under 18 år.

Hos RR yrkade TI att PN:s beskattningsåtgärder skulle fastställas: Vid bedömning av fråga om rätt till avdrag för periodiskt understöd mellan makarna har RR intagit den ståndpunkten att ekonomisk gemenskap mellan makar alltjämt föreligger intill hemskillnadsdomen och att avdrag således som regel icke kan medges för mellan makar utbetalade belopp, som belöper på tid före nämnda dom. PN har i analogi härmed funnit att fråga om sär- och samtaxering skall bedömas efter enahanda grunder när hemskillnadsdom meddelats under senare delen av beskattningsåret. Samlevnaden mellan makarna kan icke anses ha upphört förrän den ekonomiska gemenskapen brutits. Såvitt kunnat utrönas föreligger icke något avgörande i högsta instans i denna fråga efter tillkomsten av avgörandet om rätten till avdrag för periodiskt understöd.

RR yttrade: Enär i målet icke förekommit någon omständighet, som mot-säger H:s uppgift att han under större delen av beskattningsåret icke sammanlevt med sin hustru, lämnar RR besvären utan bifall. (RR föredr. 3.4; dom 9.5.1974.)

För sent anförda besvär

Besvär över kammarrättsutslag har ansetts för sent anförda, när de insänts till länsskatterättens kansli före besvärstidens utgång men därifrån vidarebefordrats till regeringsrättens kansli först efter besvärstidens utgång.

I mål angående L:s inkomsttaxering 1968 yttrade RR: Författningenligt och enligt meddelad besvärshänvisning skulle besvären ha inkommit till finansdepartementet inom två månader från den dag, då L. fick del av kammarrättens utslag. L. fick enligt mottagningsbevis del av utslaget den 28 juli 1971 och besvärstiden utgick följaktligen den 28 sept. 1971. Visserligen kom besvären in till länsskatterättens kansli den 22 sept. 1971, men de kom in till finansdepartementet först den 30 sept. 1971 och således efter besvärstidens utgång. – På grund härav finner RR besvären icke kunna upptagas till prövning. (RR föredr. 6.2; beslut 12.3.1974.)

Anm.: Se RÅ 1969 not 622 och 907, samt 1972 not 323. Se även SOU 1964: 27 och Wennnergren, Förvaltningsprocess s. 122.